

VAD-jaarverslag 2003

Het jaarverslag 2003 geeft een beknopt overzicht van de belangrijkste activiteiten en de meest in het oog springende initiatieven van het voorbije jaar. Het activiteitenverslag is als het ware een jaarlijks geactualiseerd visitekaartje van de werking van VAD. Naast de gegevens over de DrugLijn belichten we de voornaamste realisaties in het kader van studie en onderzoek, preventie, hulpverlening, vorming, informatieverstrekking en beleidsvoorbereidend werk.

De meeste activiteiten van VAD kaderen uiteraard in het beleidsplan 2002-2005, dat in een convenant met de Vlaamse overheid is afgesloten. Zonder het vertrouwen en de subsidies van de Vlaamse overheid is onze werking niet mogelijk.

Naast de hoogtepunten, die zichtbaarder en tastbaarder zijn dan de permanente werking, gaat er veel aandacht naar de continuïteit in onze werking. Het vormen van netwerken en het stimuleren van onderlinge afstemming zijn hierin heel belangrijk. Deze doelstellingen kunnen slechts gerealiseerd worden dankzij de samenwerking met honderden partners in het werkveld:

- de *structurele partners*, zoals de preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), de VAD-leden en medewerkers van de preventie- en hulpverleningsorganisaties in Vlaanderen, de provinciale coördinatoren, de lokale gangmakers van een alcohol- en drugbeleid
 - de *sleutelfiguren*, in koepelorganisaties en netwerken van de verschillende maatschappelijke sectoren waarbinnen we werken: het onderwijs, de bedrijfswereld, het jeugdwerk, de sportsector, de uitgaanssector, de socio-culturele sector, de welzijns- en gezondheidssector...
- Deze samenwerking vormt de basis van een evenwichtig en genuanceerd alcohol- en drugbeleid.

Met Werkwijze®, het vormingsaanbod van VAD, willen we de praktijk van het preventiewerk en de hulpverlening ondersteunen en verbeteren. De kwaliteit van het vormingsaanbod wordt gegarandeerd door de inbreng van vele ervaren en deskundige medewerkers uit de alcohol- en drugsector.

Ook de beleidsvoorbereiding en de vertegenwoordiging van de sector is slechts mogelijk dankzij de blijvende inzet van de VAD-leden die hun mening, ervaringen en expertise inbrengen om de pleitbezorging van de alcohol- en drugthematiek mee te helpen realiseren.

De activiteiten in het kader van informatieverstrekking en sensibilisering worden eveneens ondersteund en gedragen door een grote groep van mensen, gaande van externe communicatiebureaus tot externe deskundigen en heel wat VAD-leden, die hun kennis en ervaringen ter beschikking stellen om de wetenschappelijke informatie te vertalen in correcte en leesbare publicaties. De visie en ervaringen van de sector bieden een specifieke meerwaarde aan onze publicaties. Deze publicaties zijn gericht naar zeer diverse doelgroepen.

Hoe meer publicaties wij ontwikkelen, hoe meer bestellingen en verzendingen moeten worden gerealiseerd. Onze vrijwilligers, Yolande, Eric en Chris zijn voor VAD een onmisbare schakel in de realisatie van deze doelstelling.

Ook de vrijwilligers van de DrugLijn, die een omvangrijk deel van de telefoonbeantwoording voor hun rekening nemen, vormen een cruciale hoeksteen in de werking.

Voor een aantal deelaspecten van onze werking kregen we in 2003 financiële en materiële ondersteuning van de Nationale Loterij, van Africalia en LC Music in het kader van Gratis Drank, van De Standaard, Jim TV en Studio Brussel in het kader van Partywise. We kregen gratis zendtijd op VRT en op diverse vrije radio's, royalties op de verkoop van een gedichtenbundel van Jotie T' Hooft... De steun van al deze partners is zeer belangrijk voor onze werking, niet alleen omwille van de gewaardeerde materiële sponsoring op zich maar vooral ook omwille van de grote symbolische waarde die hun engagement voor ons betekent. Samen zetten wij de schouders onder de realisatie van een alcohol- en drugbeleid in Vlaanderen.

De ruggengraat van onze werking wordt gevormd door de VAD-stafmedewerkers. Hun grote inzet en blijvend enthousiasme maken de VAD-werking en de samenwerking met de vele partners binnen en buiten het werkveld mogelijk.

Welgemeende dank aan alle partners en medewerkers.

Dr. Stan Ansoms
voorzitter

Marijs Geirnaert
directeur

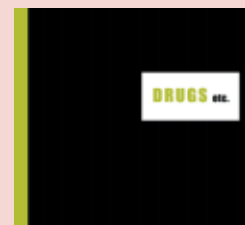
www.vad.be

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen

E. Tollenaerstraat 15
1020 Brussel
T: 02 423 03 33 - F: 02 423 03 34
vad@vad.be

www.vad.be

DE DRUGLIJN
078-15-10-20
www.druglijn.be

VAD?

VAD, de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, overkoepelt het merendeel van de Vlaamse organisaties die werken rond de thematiek van alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken, elk vanuit hun eigen invalshoek: registratie of onderzoek, opmaak van preventieprogramma's, hulp op maat... VAD tracht dit alles op elkaar af te stemmen. Cruciaal hierbij zijn **studie en onderzoek**, uitstippeling van een **preventie- en hulpverleningsaanpak**, **informatieverstrekking**, **vorming** en **beleidsvoorbereiding**.

Zo tracht VAD de Vlaamse bevolking in het algemeen en sleutelfiguren in het bijzonder deskundiger te maken in het omgaan met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken.

Iedereen kan een beroep doen op VAD, rechtstreeks (via de website, het documentatiecentrum, de bibliotheek, de DrugLijn, de medewerkers...), of onrechtstreeks (via de vele organisaties en veldwerkers).

VAD vzw, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen

E. Tollenaerstraat 15
1020 Brussel

T: 02 423 03 33
F: 02 423 03 34

vad@vad.be

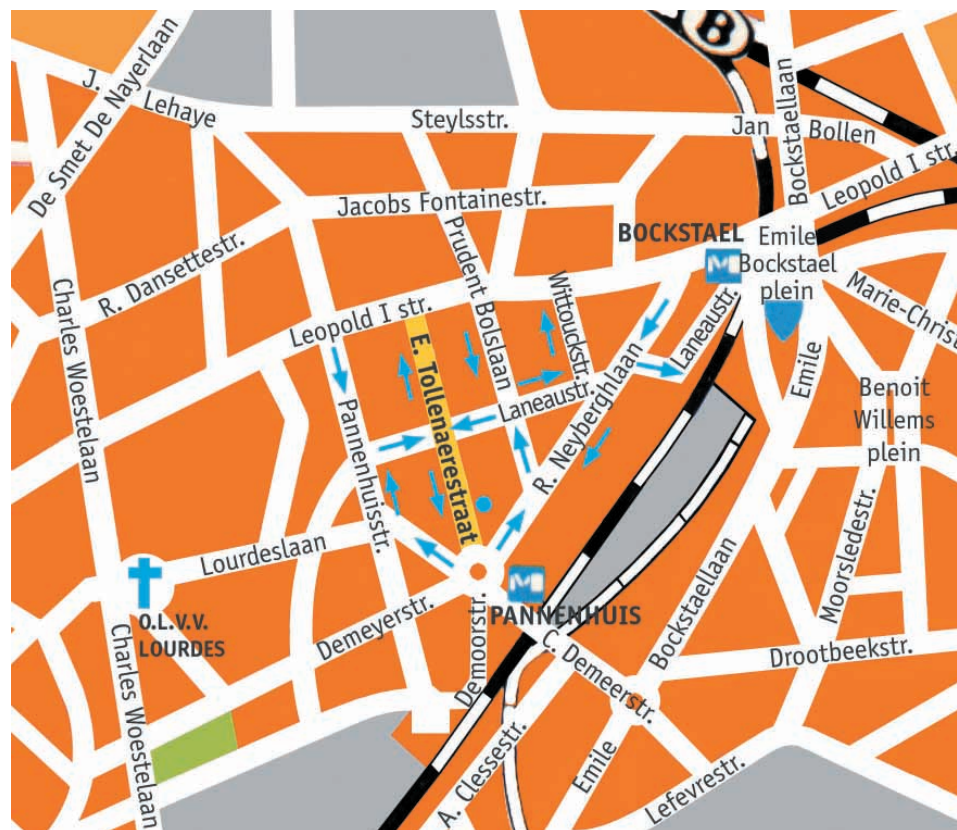
www.vad.be

www.druglijn.be

VAD wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Dankzij de representativiteit van haar leden is VAD in Vlaanderen het knooppunt van de expertise op het terrein en het aanspreekpunt voor alles wat draait rond alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. De VAD-leden hebben relevante ervaringen en engageren zich om hun knowhow in VAD te investeren.

Wie zijn de VAD-leden? Wat doen ze? De Doorverwijsgids, herwerkt in 2003, brengt alles beknopt in kaart. U kan de gids gratis bestellen via 02 423 03 33 of on line raadplegen op www.vad.be/doorverwijsgids.

VAD - wie

De kerntaken staan tussen haakjes. E-mail = voornaam.familienaam@vad.be (puntjes noch spaties in de familienaam)

Directeur

Marijs Geirnaert 02 423 03 35

Studie en onderzoek

Else De Donder 02 423 03 38 (jaarboek)
Hadewijch Heyvaert 02 423 03 41 (leerlingenbevraging)
Hilde Kinable 02 422 03 01 (leerlingenbevraging)
Fred Laudens 02 422 03 62 (innoverende projecten)
Johan Rosiers 02 423 03 58 (registratie Ginger)
Jochen Schrooten 02 423 03 54 (dossiers)
Tina Van Havere 02 423 03 56 (EWS en trendonderzoek)

Preventie

Inge Baeten 02 423 03 53 (welzijnswerk)
Ilse Bernaert 02 423 03 37 (onderwijs)
Mia De Bock 02 423 03 52 (vorming, structurele partners)
Wouter Devriendt 02 423 03 36 (jeugdwerk, sport- en uitgaansleven)
Marie-Claire Lambrechts 02 423 03 51 (arbeid)
Els Vandenberghe 02 423 03 47 (lokaal beleid, structurele partners)

Hulpverlening

Gilles Geeraerts 02 422 03 03 (vorming)
Nadine Roose 02 422 03 02 (psycho-educatie)
Mieke Van Peteghem 02 422 03 31 (vorming)
Geert Verstuyf 02 422 03 04 (netwerkvorming)

Informatieverstrekking

Gerd Hendrickx 02 423 03 59 (documentatie)
Liesbeth Vermeylen 02 423 03 48 (documentatie)
Marc Wauters 02 423 03 55 (bibliotheek)

Werkwijze® (vormingsaanbod)

Anne De Jaeghere 02 423 03 57

Beleidsvoorbereiding

Ilse De Maeseneire 02 423 03 46

Administratie, onthaal en logistiek

Joachim Deboosere 02 423 03 33 (onthaal)
Annie De Jaeger 02 423 03 39 (boekhouding & personeelsadministratie)
Patrick Delaere 02 422 03 00 (secretariaatsondersteuning)
Greet Van Holsbeeck 02 423 03 32 (onthaal & leerlingenbevraging)
Tom Warmoes 02 423 03 33 (webmaster & secretariaatsondersteuning)

Netwerkbeheerder

Peter Van der Voort

Vrijwilligers

Yolande De Meeter
Eric Gallin
Christian Van Lint

DrugLijn

Tom Evenepoel 02 423 03 44 (coördinatie)
Team van vaste medewerkers en vrijwilligers

Uit dienst in 2003

Sarah Demeyere (vervanging zwangerschapsverlof), tot maart 2003
Riet Schelles, tot februari 2003
Vanessa Vandereecken (vervanging zwangerschapsverlof), tot december 2003
Liesbeth Verhulst (vrijwilliger), tot juni 2003

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

De DrugLijn, een initiatief van VAD, is er voor alle vragen in verband met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. Iedereen kan er terecht met informatievragen over drugs zelf, maar ook voor advies bij problemen, met vragen over hulpverlening en preventie, documentatiemateriaal enzovoort. Een team van beantwoorders dat bestaat uit stafleden en vrijwilligers zit klaar om concrete informatie of individueel advies te geven. Ze kunnen ook doorverwijzen naar hulpverleners. De DrugLijn werkt strikt anoniem en objectief.

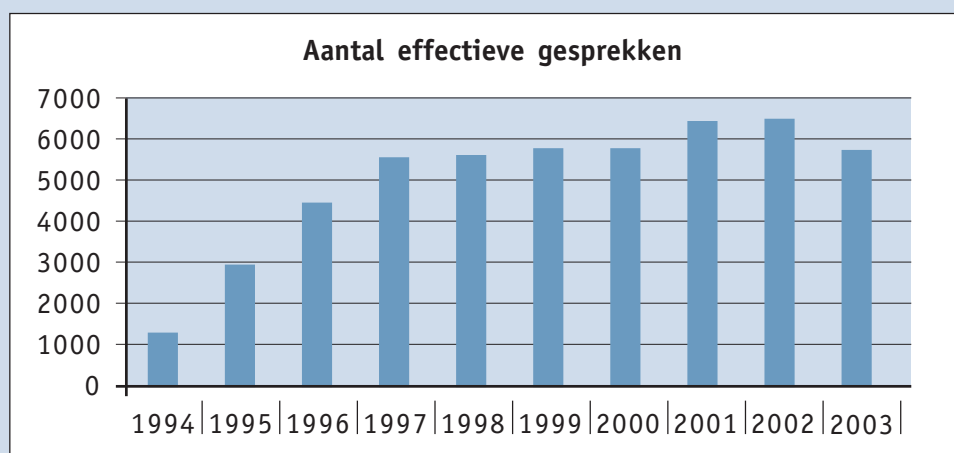
Het meest vermeldenswaard uit 2003 is dat, naast de oorspronkelijke telefonische service, de DrugLijn nu ook volop de website als bron voor info en advies ter beschikking stelt.

Een jaar telefoonwerk in cijfers

Na een sterke toename van het aantal gesprekken in de voorbije jaren, viel het aantal gesprekken in 2003 terug tot op het peil van 2000.

De bekendmaking van de federale drugnota in het voorjaar van 2001 betekende in de daaropvolgende periode voor velen onduidelijkheid over de drugwetgeving in het algemeen en de cannabiswetgeving in het bijzonder. Tegelijk zorgde de media-aandacht die met deze (plannen tot) wetswijzigingen gepaard ging voor meer discussie en vragen over 'drugs'. Het feit dat die discussie ondertussen voor een groot stuk is weggeëbd, verklaart mogelijk een deel van de terugval.

Anderzijds blijkt uit contacten met andere hulplijnen dat zich de laatste jaren in het algemeen een daling voordoet in het aantal oproepen naar dit soort lijnen. Ongetwijfeld heeft dat te maken met de snel veranderende communicatietechnologie. Naast de telefoon hebben steeds meer mensen meer mogelijkheden (sms, internet, e-mail, chat...) om met elkaar te communiceren of om zich te informeren.

Concreet werden in 2003 met de DrugLijn 5.779 gesprekken gevoerd. In dat getal is geen rekening gehouden met een driehonderdtal nepoproepen (vooral stille bellers, onmiddellijk inhaken, grappen).

Wanneer de cijfers van het totale aantal oproepen bekeken worden, valt vooral de daling op van het aantal oproepen buiten de openingsuren. Dat aantal is op een paar jaar tijd gehalveerd: van 5.253 in het jaar 2000 tot 2.640 oproepen in 2003. Daar waar de verhouding van het aantal oproepen binnen en buiten de openingsuren in 2000 nog 1 op 1 was, bedroeg die vorig jaar 2 op 1. De consequente vermindering van de openingsuren in alle publicaties werpt duidelijk vruchten af.

Bellers, gespreksonderwerpen en doorverwijzingen

Net zoals in de voorbije jaren bellen meer vrouwen (61%) dan mannen (39%). De leeftijd van de bellers varieert van 8 tot 83 jaar. Een eerste belangrijke groep bellers zijn scholieren, studenten, gebruikers of vrienden (jonge bellers met meestal concrete vragen). Een tweede belangrijke groep zijn de ouders. Zij zijn vaak bezorgd, hebben een vermoeden van druggebruik door hun kind of weten effectief dat hun kind drugs gebruikt en hebben vragen over de aanpak daarvan. In feite vormen ouders de grootste groep bellers, gevolgd door (ex-)gebruikers, partners, familieleden en vrienden.

Qua producten die in de gesprekken aan bod komen, blijft cannabis met voorsprong de meest besproken drug, zij het iets minder uitgesproken dan in 2002 en 2001. Alcohol komt, net als de voorbije jaren, op een stabiele tweede plaats. Voorts valt op dat er in 2003 een behoorlijke stijging is van het aantal oproepen in verband met cocaïne, terwijl het aantal vragen over XTC achteruit ging. Andere producten zoals speed, psychoactieve medicatie, heroïne, methadon, LSD en GHB evolueerden qua aantal oproepen veel minder sterk.

De DrugLijn vervult een belangrijke doorverwijsfunctie naar preventiewerk en drughulpverlening. De telefoonbeantwoorders proberen zich met zoveel mogelijk gevoel voor nuancering van die taak te kwijten. In bijna de helft van de gesprekken kreeg de beller een of meer doorverwijsadressen mee. Logischerwijs wordt vooral naar de ambulante en residentiële drughulpverlening verwezen. Naar niet-categoriale hulpverlening of algemene eerstelijnsinstanties werd in 2003 iets minder vaak verwezen dan in de jaren voordien.

Wat het telefoonwerk betreft, moet tot slot nog vermeld worden dat de DrugLijn in 2003 op technisch vlak een grondige vernieuwing van de telefonie doorvoerde. Doordat er nu op piekmomenten meer gelijktijdige oproepen dan vroeger beantwoord worden, is de bereikbaarheid voor de bellers aanzienlijk verbeterd. Het aantal bellers dat bij een oproep een bezettoon te horen krijgt, is daardoor zeer sterk gedaald.

Uitgebreide statistieken over het voorbije werkjaar kan u nalezen op

www.druglijn.be

Alle info over drank, drugs en pillen kwam binnen muisbereik

Voor jongeren, maar ook voor steeds meer volwassenen, is het internet het medium bij uitstek geworden om snel aan informatie te geraken. Vanuit dat besef heeft de DrugLijn in 2003 met man en macht geïnvesteerd in de uitbouw van haar website. Eind mei van vorig jaar was het zover: na maanden van voorbereidend werk ging de nieuwe site on line. Een half jaar later werd de site door Clickx Magazine opgenomen in de lijst van 100 genomineerden voor Site van het Jaar.

Nu alle info over
drank, drugs en pillen
binnen muisbereik
WWW.DRUGLIJN.BE

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

Nieuwe inhoud en structuur

De reeds bestaande site www.druglijn.be die enkel een voorstelling van de DrugLijnwerking omvatte, werd zowel grafisch als qua structuur volledig herwerkt.

De DrugLijn stelde zich tot doel om met de vernieuwde site een zo ruim mogelijk publiek te informeren over drank, drugs, pillen, gokken en al wat daarmee samenhangt. Wil u meer weten over de DrugLijnwerking? Bent u op zoek naar informatie over een specifiek product? Wil u op de hoogte blijven van de actualiteit? Op www.druglijn.be bent u aan het juiste adres en vindt u onder een van de drie voorgestelde luiken waarschijnlijk wel uw gading.

Daarnaast kan de DrugLijn met deze site ook mensen bereiken die de hulplijn nog niet kennen of voor wie de drempel om te bellen (nog) te hoog is. Dit is meteen ook de tweede bedoeling van de nieuwe site: de DrugLijn zelf verder bekendmaken. Wie echt specifieke informatie nodig heeft over drank, drugs, pillen of gokken, wie advies wil, een doorverwijsadres zoekt of wie wil praten over zijn eigen druggebruik of dat van iemand uit zijn omgeving, blijft uiteraard aangewezen op de telefoonlijn zelf. De site verwijst heel regelmatig naar de telefoonlijn en biedt voldoende informatie over de anonieme manier van werken van de DrugLijn. Op die manier kan de nieuwe website drempelverlagend werken.

Drie luiken

Om de grote hoeveelheid informatie die wordt aangeboden overzichtelijk te houden, opent de site met een basisscherm met daarop drie aanklikmogelijkheden: Info DrugLijn, Info drugs en Nieuw.

Wie op **Info DrugLijn** klikt, krijgt een overzicht van alle mogelijke informatie die verband houdt met de DrugLijnwerking: wie belt er, hoe vaak wordt er gebeld, wie beantwoordt er, welke vragen kan ik stellen aan de DrugLijn, met wie werkt de DrugLijn samen, hoe kan ik de DrugLijn steunen...? Ook vindt u hier een overzicht van folders, affiches en campagnemateriaal dat de DrugLijn ter beschikking heeft.

Het luik **Info drugs** biedt basisinformatie over drank, drugs, pillen en gokken, onder meer in de vorm van een uitgebreid Drugs-ABC. Over de meest voorkomende producten vindt u hier telkens - naast een afbeelding - wat het is, hoe het gebruikt wordt, wat de risico's zijn en wat de wet zegt. Voorts werd een aantal veelgestelde vragen aan de DrugLijn gebundeld, een reeks die overigens continu uitgebreid wordt. Wie een werk moet maken over drugs of er iets over wil lezen, vindt hier tevens heel wat inspiratie. Onder de hoofding 'omgaan met drugs en druggebruik' vinden gebruikers en hun ouders, partners of vrienden informatie over verantwoord omgaan met drugs en over hoe men kan reageren wanneer iemand uit de omgeving te veel begint te gebruiken. Wie deze flinke brok informatie achter de kiezen heeft en wil overgaan tot actie, hoeft maar te klikken op 'kennistest' om te weten hoeveel er is blijven hangen.

Nieuw ten slotte geeft een overzicht van de meest recente campagnes en het meest recente materiaal van de DrugLijn. Toch komt niet enkel de eigen keuken aan bod: alle belangrijk nieuws van het drugfront kan er een plaats krijgen.

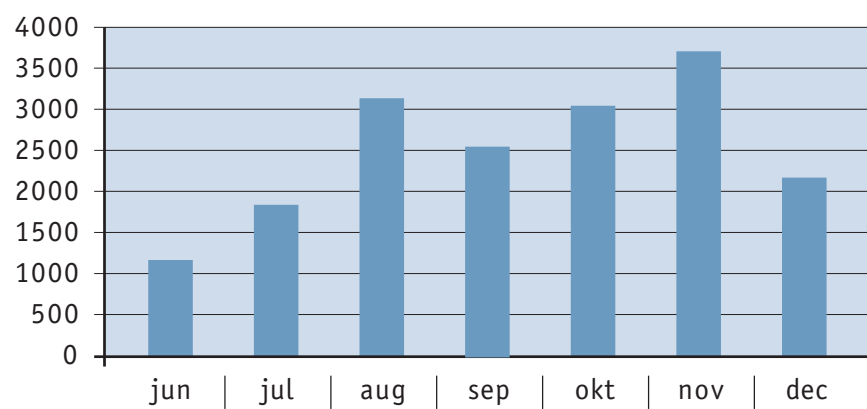
ff updaten...

Niet alleen de inhoud en het gebruiksgemak bepalen het succes van een site, maar ook de mate van bekendheid. De bekendmaking van de DrugLijnsite gebeurde in twee 'golven'. In eerste instantie werd een nieuwe voorstellingsfolder gemaakt met de slogan 'nu alle info over drank, drugs en pillen binnen muurbereik', een duidelijke knipoog naar de bestaande DrugLijn-slogan 'alle antwoorden over drank drugs en pillen'. Bij het online gaan in mei 2003 en aan de hand van een mailing, werden tienduizenden van deze folders verspreid via verschillende sectoren, onder andere huisartsen, openbare bibliotheken en gemeentelijke preventiediensten.

In een tweede 'golf' werd de site bekendgemaakt bij jongeren, een doelgroep die qua bekendmaking van de DrugLijn de laatste jaren iets minder aan de bak kwam. De nieuwe website was het juiste moment voor een inhaalbeweging. Tenslotte gaan veel jongeren voor schoolopdrachten en met documentatievragen op zoek op het internet. Voor deze doelgroep werd een reeks van drie cartoons uitgewerkt met de slogan 'ff updaten over drank, drugs en pillen'. Vanaf september verscheen een aantal advertenties in onderwijsbladen. Tegelijk vertrok een mailing naar alle jeugdhuizen, jeugddiensten en secundaire scholen, waarbij ze voorbeeldexemplaren van postkaartjes en posters met de cartoons toegestuurd kregen. Daarbij werd hen de kans geboden om een handvoorraad gratis exemplaren te bestellen.

Aantal bezoekers www.druglijn.be 2003

VAD - studie en onderzoek

'Kennis van zaken' is een must voor VAD: geen efficiënte preventie, hulpverlening, informatieverstrekking, vorming en beleidsvoorbereiding zonder een stevige wetenschappelijke onderbouw.

Klassiekers: een update

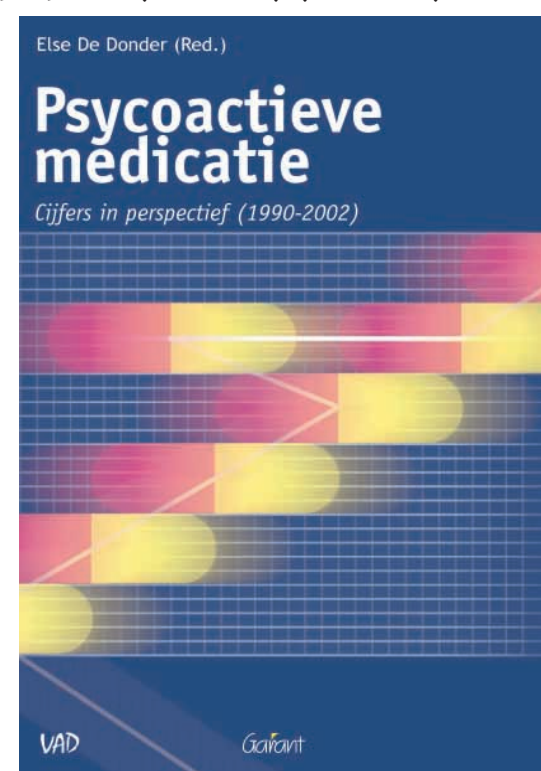
Preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Monitoring van activiteiten. ('Ginger')

'Ginger' is een registratiesysteem voor drugpreventieactiviteiten. Enerzijds is het een informatiebron voor het Vlaamse gezondheidsbeleid, anderzijds is het een evaluatie- en werkinstrument voor de preventiewerkers zelf. De data van 2002 werden verwerkt in een monitoringrapport dat een beeld schetst van de gevoerde preventieactiviteiten in Vlaanderen. Ook noden en hiaten zijn in kaart gebracht. In 2002 namen 70 preventieactoren deel aan de Gingerregistratie. Dat resulteerde in 5.273 activiteiten. Onderwijs blijft de meest bereikte sector. Opvallend is het groeiende belang van de welzijnssector en het sterkere bereik van de algemene bevolking. Ander opmerkelijk feit is het stijgende belang van intersectorale samenwerking, een evolutie die perfect aansluit bij het VAD-concept 'Een lokaal alcohol- en drugbreleid. Schakel jezelf in.'

Psychoactieve medicatie. Cijfers in perspectief (1990-2002) ('trendboek')

Sinds 1991 is het 'jaarboek' een vaste waarde voor VAD. Jaar na jaar geven we daarin een ruim overzicht van de meest recente cijfers over alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken. Na zoveel jaren cijfers sprokkelen, onderzoek doornemen en registratiegegevens bestuderen, wilden we de resultaten van deze jaarlijkse verzamelwoede wel eens in een breder tijdspectief plaatsen. Daarom kozen we ervoor om in 2003 een boek uit te brengen waarin we focussen op één thema, namelijk psychoactieve medicatie. We leggen de cijfers die we in de loop der jaren hebben verzameld naast elkaar zodat we een globaal beeld krijgen van de evoluties die zich voordoen in de periode 1990-2002. Daaraan koppelen we een verdere uitdieping van dit thema op basis van literatuur.

VAD - studie en onderzoek

Het gevolg van deze diepere analyse is dat we voortaan tweemaal een 'jaarboek' presenteren met de nieuwste cijfers over zowel alcohol, illegale drugs als psychoactieve medicatie en gokken. Het tussenliggende jaar concentreren we ons op de cijfers over één thema die we vervolgens naar tijdsperspectief en achtergronden verder analyseren ('trendboek'). We hopen zo op interessante trends te stoten die we misten in de jaarboeken 'oude stijl'.

De leerlingenbevraging

De leerlingenbevraging bestaat uit een anonieme vragenlijst die peilt naar de ideeën van leerlingen over middelengebruik en het schoolbeleid daaromtrent. Het is een instrument dat de school toelaat haar drugbeleid beter op de leerlingen af te stemmen. Op basis van de bevraging ontvangt de school een rapport op maat. Eens per jaar worden de antwoorden van alle leerlingen uit de verschillende scholen verzameld in een syntheserapport, dat aldus een actueel beeld schetst van hoe jongeren in het secundair onderwijs zich voelen op school, tot wie ze zich zouden wenden met drugproblemen, welke producten ze nemen en hoe vaak, hoe hun vrijetijdsbesteding eruit ziet... Het laatste rapport beslaat het schooljaar 2002-2003. Daarnaast plaatsten we de cijfers voor het schooljaar 2001-2002 in een ruimere context: op basis van wetenschappelijke literatuur over de effectiviteit van preventie vertaalden we ze naar schoolpraktijk. Dit resulteerde in de brochure 'Over jongeren en middelengebruik: de cijfers ontcijferd'. Niet de cijfers staan er centraal, maar wel de betekenis ervan voor de praktijk. Of nog: krijtlijnen voor preventie in het onderwijs (zie ook: rubriek preventie van dit jaarverslag).

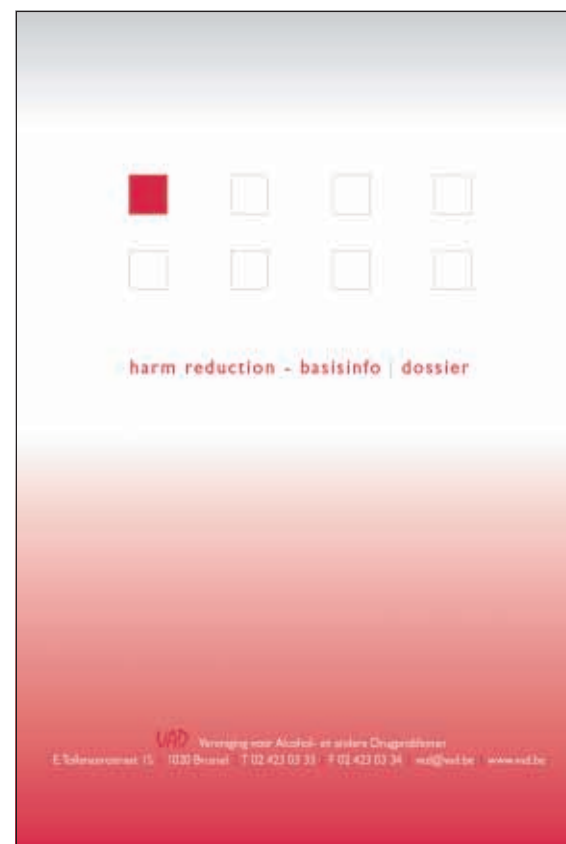
BIRN, het Belgian Information Reitox Network

Het Belgian Information REITOX Network, BIRN, is een Belgisch netwerk van organisaties die werken rond drugs en drugafhankelijkheid. In dit netwerk wordt het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid (WIV) als nationaal focal point bijgestaan door vier sub-focal points die de gewesten of gemeenschappen vertegenwoordigen. VAD is het Vlaamse sub-focal point. Elke EU-lidstaat heeft zijn eigen focal point. Dit resulteert in een Europees netwerk voor drugs en drugverslaving, met als officiële naam Réseau Européen d'Information sur les drogues et les Toxicomanies - REITOX.

Als Vlaams sub-focal point verzamelde VAD in 2003

- informatie over beleid, wetgeving, epidemiologie, preventie en hulpverlening in Vlaanderen, die wordt verwerkt in het Belgisch Nationaal Rapport over Drugs 2003;
- informatie afkomstig van het Vlaamse Early Warning System (EWS), een monitoring systeem om nieuwe producten en gebruikspatronen op te sporen;
- informatie over sleutelindicatoren zoals hulpvragen en infectieziekten.

onze maatschappij en dat we daarom onze krachten moeten aanwenden om de schade die dit middelengebruik kan aanrichten zo beperkt mogelijk te houden. Klassieke maatregelen die passen in dit kader zijn onder andere methadonverstrekking aan heroïnegebruikers en spuitenruil voor injecterende druggebruikers. VAD startte in 2002, naast een basisdossier, dossiers op over uiteenlopende harm-reduction-thema's. Die leidden in 2003 tot de vier eerste publicaties in de reeks harm reduction: 'basis-info', 'pill testing', 'gecontroleerde heroïneverstrekking' en 'betaling van gebruikers van illegale drugs voor medewerking aan wetenschappelijk onderzoek'. Deze dossiers kwamen tot stand door het consulteren van deskundigen en een rondetafelvergadering met het werkveld. Een visie en ervaringen vanuit het werkveld geven een extra cachet aan de dossiers.

Alcoholgebruik en -misbruik naar leeftijd in België

Professor Jozef Pacolet en Griet Cattaert van het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA/KU Leuven) brachten, op vraag van VAD, de omvang van alcoholgebruik en -misbruik in kaart. Het is een vervolg op het in 2001/2002 uitgevoerde onderzoek dat resulteerde in het rapport 'Schatting van het alcoholgebruik en -misbruik in Vlaanderen en België'. Nu, in 2003, ging er echter specifieke aandacht naar het leeftijdsprofiel van het drankgebruik. Om deze analyse te maken werden de meest recente beschikbare versies van de gezondheidsenquête en de huishoudbudgetenquête gebruikt. De specifieke doelstelling was om met dit materiaal VAD's 'Alcohol. Bekijk het een nuchter-campagne' voor de 26- tot 45-jarigen (www.boodschapineenfles.be) te onderbouwen en te inspireren (zie ook: rubriek informatieverstrekking van dit jaarverslag). Het onderzoek resulteerde in de publicaties 'Alcoholgebruik en -misbruik naar leeftijd in België'.

EENS VOLWASSEN VERANDERT DE RELATIE MET ALCOHOL

Dossier alcohol

In deze literatuurstudie ligt de focus op volwassenen en hun alcoholgebruik. Eens volwassen treedt er voor vele mensen een verandering op in hun relatie ten aanzien van het gebruik van alcohol. Men krijgt meer verantwoordelijkheid en ook de sociale omgeving ondergaat wijzigingen. Drinkgelegenheden verschuiven geleidelijk van cafés, disco's, fuiven en feestjes naar etentjes, barbecues, een drankje bij vrienden thuis enzovoort. Toch betekent dit niet dat alcohol geen problemen veroorzaakt bij volwassenen, integendeel. Dit dossier start met een kijk op het product alcohol en de verschillende manieren van gebruik. Vervolgens zoomen we in op het alcoholgebruik in België en Vlaanderen. Een belangrijk deel van het dossier is gewijd aan de risico's van alcohol. Daarnaast bekijken we het gebruik van alcohol in verschillende settings. Ten slotte komt de combinatie van alcohol met andere drugs aan bod. Het dossier alcohol werd in 2003 geschreven ter ondersteuning van VAD's 'Alcohol. Bekijk het een nuchter-campagne' voor de 26- tot 45-jarigen (www.boodschapineenfles.be). Meer uitleg over deze campagne vindt u in de rubriek informatieverstrekking van dit jaarverslag.

Dossier smartdrugs

Smartdrugs is een relatief nieuw begrip, dat vaak verwarring opwekt omdat concepten als eco drugs, smartdrugs, energy drinks, smart drinks... in de media en het dagelijkse taalgebruik door elkaar worden gebruikt. Bovendien wordt 'smart' veelal gebruikt als synoniem voor veilig, gezond en onschadelijk. Dit dossier klaart de begripsverwarring uit en plaatst de verschillende producten en de risico's ervan in een juist perspectief. Het dossier is bedoeld als informatiebron voor intermediairen, en schetst de maatschappelijke context, het wettelijk kader, een overzicht van de producten, (nieuwe) tendensen, prevalentie...

Afgewerkte onderzoeksprojecten

Dossiers harm reduction

Harm reduction is de naam voor een pragmatische benadering van alcohol- en andere drugproblemen. De visie gaat uit van het feit dat middelengebruik een realiteit is in

VAD - studie en onderzoek

Onderzoeksprojecten in de running

Onderzoeksplatform middelengebruik

In Vlaanderen en België zijn steeds meer onderzoeksgroepen en -organisaties met middelengerelateerd onderzoek bezig. Vaak weten ze niet goed van elkaar wie waarmee bezig is. Daarenboven ontving VAD signalen van het werkveld dat zij enerzijds lijdend voorwerp zijn in drugonderzoek, maar niet vertrouwd zijn met de methoden en output van het onderzoek en dat ze anderzijds hun onderzoeksvragen moeilijk kwijt kunnen.

Vandaar dat VAD het initiatief nam om onderzoekers en mensen uit het werkveld van preventie en hulpverlening samen te brengen om de noden en verwachtingen op elkaar af te stemmen. Dit gebeurde op het onderzoeksplatform middelengebruik dat plaatsvond in oktober 2003. De opkomst was groot: we telden 33 deelnemers waarvan er 16 de onderzoekswereld, 11 het praktijkveld en 6 VAD vertegenwoordigden.

Met het onderzoeksplatform wil VAD

- de informatie-uitwisseling en de afstemming bevorderen tussen onderzoekers die in Vlaanderen bezig zijn met middelengerelateerd onderzoek en/of onderzoek over afhankelijkheidsgedrag;
- een brugfunctie tussen onderzoek en praktijk realiseren;
- een brugfunctie tussen onderzoek en beleid realiseren;
- door netwerking de mogelijkheden verruimen voor het indienen van (Europese) onderzoeksprojecten.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken startte VAD met een elektronische nieuwsbrief waarin de laatste nieuwtjes tussen onderzoeks- en praktijkveld worden uitgewisseld.

Het onderzoeksplatform en de nieuwsbrief zullen ruimer bekend gemaakt worden, ook in het buitenland. De conclusies van het onderzoeksplatform worden doorgegeven aan de federale overheidsdienst wetenschapsbeleid. Daarbij zullen we bijzondere aandacht hebben voor de onderzoeksonderwerpen waarvoor vanuit de praktijkorganisaties interesse bestaat. Via het jaarlijks onderzoeksplatform kunnen onderzoeksvorstellen van de praktijk hun weg vinden naar de onderzoekswereld. Het onderzoeksplatform is tevens een uitwisselingsmoment om concretere vragen te stellen aan praktijk/onderzoekers. Zo wordt de brug tussen onderzoek en praktijk alvast gelegd.

Trendonderzoek uitgaansleven

In de zomer van 2003 ging het trendonderzoek in het uitgaansleven van start. We proberen hiermee een zicht te krijgen op het druggebruik en de nieuwe trends onder mensen die uitgaan. Trends kunnen veranderingen zijn in de drugs zelf, de groep gebruikers, de toedieningswijze, de combinaties, waar en met wie gebruikt wordt... Verder vragen we ook naar de maatregelen die men treft om gezondheidsproblemen te voorkomen. Enerzijds geeft dit onderzoek dus een indicatie van het druggebruik in het uitgaansleven en anderzijds de mogelijkheid om gepaste antwoorden te formuleren op het vlak van preventie, hulpverlening en (lokaal) beleid.

Concreet wil dit zeggen dat we met enkele onderzoekers deze zomer bijna elk weekend naar

een festival, event of club trokken om mensen te bevragen over hun druggebruik. Meer dan 650 partygangers vulden een vragenlijst in. De resultaten worden gepubliceerd in het voorjaar van 2004.

Dossier XTC

Dit dossier omvat een literatuurstudie over de populaire dansdrug XTC. Historiek, farmacologie, risico's, setting... zijn voorbeelden van thema's die besproken worden in deze studie. Het dossier is een recente bundeling van literatuur omtrent het product. Daarnaast is het een bron ter ondersteuning van preventie- en *harm-reduction* maatregelen. In het voorjaar van 2004 worden de ervaringen en de visie vanuit de sector gekoppeld aan dit dossier.

Dossier ADHD en middelengebruik

Dit dossier omvat een hele waaier aan aspecten die verband houden met ADHD en middelengebruik, voornamelijk gebaseerd op een uitgebreid literatuuronderzoek. Eerst wordt stilgestaan bij de fenomenen op zich: ADHD, de behandeling van ADHD (met ruime aandacht voor de medicinale piste) en problematisch middelengebruik. Voorts worden de linken tussen die elementen blootgelegd. Jongeren met ADHD vertonen bijvoorbeeld een hoger risico op problematisch middelengebruik. Er wordt gezocht naar verklaringen en achterliggende of intermediërende oorzaken. Afsluitend worden aanknopingspunten voor preventie, hulpverlening en onderzoek geformuleerd. In het voorjaar van 2004 worden ervaringen en visie vanuit de sector aan het dossier gekoppeld.

Alcohol policy in the context of a larger Europe: bridging the gap (Eurocare)

De belangrijkste doelstelling van dit project dat Eurocare (*European Council for Alcohol Research Rehabilitation and Education*, www.eurocare.org) coördineert en waarin VAD een partner is, is de opzet van een alcoholbeleidsnetwerk: een beleid dat een strategie ontwikkelt om de alcoholgerelateerde schade in de ruime Europese context te verminderen (zoals beschreven in de conclusie van de Europese raad van 5 juni 2001). Dit project wil de Europese lidstaten motiveren om de aanbevelingen ten aanzien van jongeren en drinken te implementeren.

De belangrijkste producten van dit project zullen zijn:

- de realisatie van een Europees netwerk;
- een overzichtsdokument dat de huidige alcoholbeleidsplannen in kaart brengt;
- een conferentie (16-19 juni 2004).

VAD - preventie

VAD richt zich niet rechtstreeks tot de Vlaamse bevolking, maar werkt hiervoor samen met preventiewerkers in gans Vlaanderen. Samen met hen bouwt VAD een gespecialiseerde drugpreventiewerking uit. Binnen haar coördinatieopdracht zorgt VAD voor objectieve informatieverstrekking, uitgewerkte en uitgeteste concepten, een aangepast vormingsaanbod, begeleiding bij de ontwikkeling en implementatie van een drugbeleid, bijsturing en evaluatie... Preventiewerkers werken op hun beurt samen met intermediairen of sleutelfiguren (de leerkracht, de opvoeder, de bedrijfsarts...) uit de verschillende maatschappelijke sectoren (onderwijs, bedrijven, jeugdwerk, sociaal-cultureel werk, uitgaansleven, sportsector, gezondheidssector, welzijnssector, politie, justitie, de gemeente). Intermediairen staan dicht bij de uiteindelijke doelgroep (de leerling, de werknemer, de jeugdhuisbezoeker...) en kunnen preventie meer integreren als een structureel onderdeel van een globale dagelijkse werking. Intermediairen kunnen ook inspelen op reële situaties en op die manier vroegtijdig problemen onderkennen en aanpakken.

Onderwijs

Evaluatie 'Drugbeleid op school (DOS)'

Sinds meer dan tien jaar stimuleert VAD de scholen via diverse initiatieven om een Drugbeleid Op School (DOS) uit te werken en te implementeren. In 2003 werd een onderzoek opgestart teneinde een kwalitatieve analyse uit te voeren van het drugbeleid in de Vlaamse scholen. Via case studies in tien secundaire scholen wordt er ingezoomd op de inhoud van het beleid, op factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling en implementatie, en op de duurzaamheid van het beleid. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Prof. Lea Maes (Universiteit Gent) en zal medio 2004 klaar zijn.

Krijtlijnen voor preventie in het onderwijs

Omdat het onderwijs bijna alle jongeren bereikt en schoolgaan een belangrijk deel uitmaakt van het leven van jongeren, is de school het preventiedomein bij uitstek. Uit de

Gingerregistratie blijkt dat de laatste jaren minstens een derde van de preventie-activiteiten plaatsvond in de onderwijssector. In 2003 werkte VAD de brochure 'Over jongeren en middelengebruik: de cijfers ontcijferd' uit. Deze brochure plaatst de cijfergegevens uit de leerlingenbevraging van VAD in een ruimere context en vertaalt ze, op basis van literatuur over de effectiviteit van preventie, naar de schoolpraktijk.

Bedoeling is om binnen het huidige engagement van de school de effectiviteit van een drugbeleid te verhogen. Meer info vindt u in dit jaarverslag bij studie en onderzoek.

VAD - preventie

Arbeid

2003 leverde het lang verwachte trainingsmateriaal 'Handbagage, een trainingspakket voor het omgaan met alcohol en drugs op het werk' op. Het is bestemd als leidraad voor professionals die de beleidsmatige aanpak van de alcohol- en drugthematiek in het bedrijfsleven willen promoten: preventiewerkers uit de alcohol- en drugsector, medewerkers van Externe diensten voor Preventie en Bescherming op het Werk (EDPB) en van interne bedrijfsstructuren (bijvoorbeeld preventieadviseurs, opleidingsverantwoordelijken). Het pakket biedt handvatten om functioneringsproblemen ten gevolge van alcohol en andere drugs te voorkomen en/of ze vroegtijdig en adequaat aan te pakken. Kortom, een uitstekend en welkom instrument om een alcohol- en drugbeleid in de praktijk te voeren. Ingrediënten: de trainingsvideo met handleiding, het handboek 'Een ticket voor een alcohol- en drugbeleid in uw bedrijf' en een powerpointpresentatie met randinformatie.

De sector arbeid vervulde in 2003 bij uitstek een coördinerende rol op het vlak van alcohol- en drugpreventie-initiatieven in het bedrijfsleven. Om de stijgende vraag te kunnen beantwoorden, zijn meer en meer lokale en regionale preventiewerkers actief op dat terrein. VAD tracht die werking te faciliteren door de aanvragen te dispatchen, gespecialiseerde informatie te bezorgen, advies te verlenen en netwerking te bevorderen. In die context vinden steeds meer sleutelfiguren uit het bedrijfsleven (EDPB, werkgevers- en werknemersorganisaties, beleidsverantwoordelijken) de weg naar VAD.

Jeugdwerk

In 2003 lanceerde VAD in samenwerking met zes koepels van de jeugdbewegingen (FOS, VVKSM, KSJ-KSA-VKSJ, KLJ, KAJ en Chiro) het project www.drugsinbeweging.be. De site vervangt de publicatie 'Drugs in de jeugdbeweging, hoe deal je ermee?', die aan een update toe was. Doelgroep is de leiding van de jeugdbewegingen. Op de site vindt u:

- theoretische info over drugpreventie;
- praktische tips voor een drugbeleid & werkvormen op maat;
- gps in de drugsector: doorverwijsinfo.

Om de site bekend te maken is er een 'poeflijst' ontworpen, een poster waarop verbruikte en nog niet betaalde consumpties kunnen worden aangeduid. Op de poster staan de url www.drugsinbeweging.be, een cartoon en de logo's van de projectpartners.

Sport

Zolang je maar clean blijft

'Zolang je maar clean blijft', een sensibiliseringsproject van VAD en de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB), startte in 2002 en werd vervolgd in 2003:

- 'Zolang je maar clean blijft' laat zien hoe een sportieveling cool en gedreven kan zijn zónder alcohol of drugs. Of nog: hoe sportclub en preventiewerk een team kunnen vormen.
- Het project werd in 1.250 clubs in Vlaanderen bekendgemaakt. Naast een uitnodiging voor een infossenatie in de regio, kregen ze elk de syllabus 'Alcohol en drugs, maak er geen sport van' en de affiche 'Zolang je maar clean blijft' toegestuurd.
- Meer dan 340 clubs woonden 1 van de 16 infoavonden bij die verzorgd werden door regionale en lokale preventiewerkers.
- Ten slotte gaven 98 clubs aan te willen participeren aan een vervolgproject.

Sportac en VAD: een duurzame samenwerking

De duurzame samenwerking tussen VAD en Sportac (samenwerkingsverband tussen de Vlaamse Sportfederatie, BLOSO en de Vereniging van de Vlaamse Provincies) werd in 2003 formeel bevestigd. De Vlaamse Sportfederatie en BLOSO willen hiermee het belang onderstrepen van een permanent vormingsaanbod rond alcohol en drugs voor de sportsector.

Uitgaansleven

In het najaar van 2003 lanceerde VAD het preventieproject 'Partywise', opvolger van de campagne 'Bedrogen? Weet ik veel!' (2001). Het project spreekt in een universeel herkenbare pictogramtaal en maakt duidelijk dat fun en verstandig feesten perfect kunnen samengaan. Naast een campagne voor een ruim publiek - waarover meer in de rubriek informatieverstrekking van dit jaarverslag -, zijn er ook structurele preventie-initiatieven voor clubuitbaters, promotors en/of inrichters van evenementen of fuiven, jeugdhuisverantwoordelijken enzovoort. Via een uitgebreide mailing werden zij geïnformeerd over 'Partywise', kregen ze campagnemateriaal toegestuurd en werden ze uitgenodigd om mee te werken. Zij zijn immers ideaal geplaatst om drugpreventie mee te helpen realiseren. De ervaringen uit het verleden tonen trouwens aan dat ook uitbaters en organisatoren overtuigd zijn van het belang om voor hun cliënteel een veilige en gezonde uitgaansomgeving te creëren. Wij streven er dan ook naar om op termijn en in samenspraak met hen een eigen alcohol- en drugbeleid op maat uit te stippelen.

Een eerste concreet initiatief was de vorming 'Eerste Hulp bij Drugincidenten in het uitgaanscircuit (EHBdu)'. Op vraag van het Gentse kunstencentrum 'Vooruit' werd er daar al een pilootversie georganiseerd. Verder poogden we de betrokkenheid te vergroten door middel van een viermaandelijke elektronische nieuwsbrief. Daarin kwamen onder meer een overzicht van preventie-initiatieven in het uitgaansleven, nieuws uit de media en aandacht voor het 'Early Warning System (EWS) & uitgaan'. Dat laatste is een waarschuwingssysteem om gecontroleerde informatie over nieuwe drugs en/of trends in druggebruik te delen met professionals in de uitgaanswereld. Wie wilde meewerken aan dit systeem werd de kans geboden om op evenementen en in clubs herkenbare, door VAD samengestelde, EWS-posters met waarschuwingen te verspreiden.

Welzijnswerk

Op basis van de resultaten van een bevestiging in de sector Bijzondere Jeugdzorg in 2002 werd in 2003 een start genomen met de heroriëntering van het aanbod voor deze sector. In eerste instantie zorgde een uitgebreide mailing met VAD-materiaal naar alle voorzieningen en comités voor de noodzakelijke inhaalbeweging op het vlak van informatieverstrekking: dit zorgde voor heel wat extra bestellingen van documentatiemateriaal en voor extra abonnees op de VAD-berichten. In tweede instantie werd gestart met de actualisering van het vormingsaanbod over begeleiden van jongeren met middelengebruik in de Bijzondere Jeugdzorg.

Lokaal beleid

Naast het uitwerken van een alcohol- en drugbeleid in elke sector afzonderlijk zijn afstemming en samenwerking op lokaal vlak tussen deze sectoren nodig. Dit kan vorm krijgen in een lokaal alcohol- en drugbeleid.

De reeks publicaties 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in' wil lokale sleutelfiguren ondersteunen om werk te maken van een alcohol- en drugbeleid. Sleutelfiguren zijn onder meer jeugdhuisverantwoordelijken, leerkrachten, bedrijfsartsen, eerstelijnsverkeers, café-uitbaters, schepenen, ambtenaren, OCMW-medewerkers, sociaal-culturele werkers, preventiewerkers, lokale politie. Immers, iedereen kan, vanuit zijn specifieke invalshoek, een bijdrage leveren aan een lokaal alcohol- en drugbeleid. Iedereen kan een rol spelen om alcohol- en drugproblemen bespreekbaar te maken, te voorkomen en te verhelpen.

De reeks werd in 2003 aangevuld met:

- 'Cahier evaluatie': info over hoe men binnen een lokaal alcohol- en drugbeleid aandacht kan besteden aan evaluatie;
- 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak. Politie': de vorige brochure 'Politie en rijkswacht' was, onder andere naar aanleiding van de politiehervorming, aan een grondige update toe;
- een update van 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak. Werk'.

VAD - hulpverlening

Psycho - educatie

Psycho-educatie is een interventie waarbij cliënten en/of hun familie en andere dichtbetrokkenen worden geïnformeerd over de problematiek waarvoor een behandeling werd gestart en over de behandeling zelf. De bedoeling is meer kennis en inzicht te verwerven zodat zij beter met de problemen kunnen omgaan en ook de behandeling in gunstige zin kunnen beïnvloeden.

Opdat hulpverleners op een bevattelijke en aantrekkelijke manier relevante informatie over problematisch middelengebruik en aanverwante thema's zouden kunnen overbrengen, waren methodieken hieromtrent meer dan welkom.

Binnen die context ontwikkelde VAD de draaiboeken 'Psycho-educatie voor cliënten' en 'Psycho-educatie voor familieleden' (pilotversie). Voor al wie met jongeren, ouderen of andere specifieke subdoelgroepen werkt en als behandelingsdoel totale abstinentie, gecontroleerd gebruik of *harm reduction* nastreeft, zijn de draaiboeken (mits eventuele beperkte aanpassingen) onmiddellijk bruikbaar. Bedoeling is dat zoveel mogelijk hulpverleners uit zowel de ambulante als residentiële, de laagdrempelige als hoogdrempelige, en de al dan niet (alcohol- en/of drug)gespecialiseerde voorzieningen hun gading vinden. Daarom kunnen de thema's en methodieken als het ware uit de boeken 'geplukt' worden, zodat iedereen zijn eigen programma kan samenstellen.

'Psycho-educatie voor cliënten' bespreekt de meeste facetten van een afhankelijkheidsprobleem en de behandeling ervan. De focus ligt zowel op het vlak van het middelenprobleem zelf als op het vlak van de aangrenzende levensgebieden. De alcohol- en drugspecifieke thema's zijn 'productinformatie', 'inzicht in problematisch middelengebruik' en 'proces van verandering'. Bij dit laatste zijn de volgende subthema's uitgewerkt: 'gedrag onder de loep', 'motivatie en veranderingsbereidheid', 'terugvalpreventie', 'waarden en normen', 'wat betekent het in begeleiding/behandeling te zijn?' De aangrenzende levensdomeinen zijn 'gezondheid', 'voeding', 'partnerrelaties en SOA', 'vrijtijdsbesteding' en 'budgetbegeleiding'.

In 'Psycho-educatie voor familieleden' komen bovenvernoemde thema's gecomprimeerd aan bod. De hoofdmoot bestaat hier uit specifieke thema's zoals 'de impact van een gebruikend familielid op mezelf', 'de bijdrage van dichtbetrokkenen in het veranderingsproces' en 'zelfzorg'.

Europ-ASI

De Europ-ASI is een screeningsinstrument waarmee op een systematische en gevalideerde wijze de aard en de ernst van de problemen van verslaving en de leefgebieden die met verslaving samenhangen, worden bevraagd. Om een beter zicht te krijgen op het gebruik van de Europ-ASI in de alcohol- en drughulpverlening, organiseerden we in juni een bevraging. Daaruit bleek dat de Europ-ASI vooral gekend is binnen de drughulpverlening, bij organisaties die vallen onder de RIZIV-conventie. De aan een andere doelgroep (kinderen, gokkers...) aangepaste vragenlijsten zijn nauwelijks gekend, de documenten die op basis van de Europ-ASI het behandelingsplan of de communicatie met de cliënt kunnen sturen evenmin. Naast, of in plaats van de Europ-ASI, wordt er overal gebruik gemaakt van andere en erg verschillende screeningsinstrumenten. In VAD's vormingsaanbod is de opleiding 'Europ-ASI' een vaste waarde geworden zodat het instrument in de verschillende voorzieningen meer en meer structureel kan worden ingebed.

In januari nam VAD deel aan een expertenbijeenkomst van een vijftigtal hulpverleners en/of onderzoekers in Stockholm over de Europ-ASI. Tijdens deze bijeenkomst lag de focus op de uitwisseling van ervaringen en het bespreken van de knelpunten die men ervaart bij het werken met dit instrument.

Federaal memorandum

Als opvolging van het beleidsmemorandum 1999 dat we met de Belgische alcohol- en drugsector formuleerden, maakten we met het Vlaamse werkveld in 2003 een nieuw memorandum, waarin we onze vragen en noden actualiseerden. In mei 2003 kregen verschillende ministers van de nieuwe federale regering een document in de brievenbus dat op een gestructureerde manier enkele prioritaire aandachtspunten in de verf zette. In een notendop:

- Er is nood aan een coherent en goed afgestemd alcohol- en drugbeleid op het vlak van preventie en hulpverlening.
- Op organisatorisch vlak is structurele financiering (versus tijdelijke contracten) cruciaal, en dit om een kwalitatief antwoord te kunnen geven op de zorgvraag. Daarnaast is een flexibel gebruik van budgetten noodzakelijk om te kunnen inspelen op lokale noden en trends.
- We pleiten voor een uitbreiding van de ambulante hulpverleningsvormen en een grotere aandacht voor resocialisatie.
- In onze samenwerking met justitie vragen we voldoende capaciteit om cliënten onder een justitieel statuut te kunnen behandelen. Er is ook vraag naar een protocol dat het hanteren van beroepsgeheim binnen deze intersectorale samenwerking mogelijk maakt.
- We houden een pleidooi om deskundigheidsbevordering betreffende middelengerelateerde problematiek structureel in te bouwen in de basisopleidingen.
- Ten slotte vragen we de beleidsmakers om zowel epidemiologisch als toegepast onderzoek te blijven stimuleren en ondersteunen.

De integrale versie van dit memorandum kan worden opgevraagd bij VAD.

VAD - vorming

Studiedag

Op 20 november 2003 namen 308 personen deel aan de jaarlijkse studiedag van VAD. Net als vorig jaar werd er opnieuw voor gekozen om vier thema's in de schijnwerpers te plaatsen. In de voormiddag werden de thema's benzodiazepines, cannabis, stimulantia en kosten en baten van het alcohol- en drugbeleid geïntroduceerd tijdens een plenair gedeelte. In de namiddag werden de thema's vanuit verschillende invalshoeken verder belicht. De parallele sessie rond kosten en baten van het alcohol- en drugbeleid ging niet door maar zal in 2004 een plaats krijgen in het vormingsaanbod.

Werkwijze®: VAD's vormingsaanbod

In 2003 vonden de volgende Werkwijze®-vormingen plaats:

• Preventie

Drugpreventie: eenjarige opleiding | Een lokaal alcohol- en drugoverleg: aan tafel... | Uitgaan of 'out gaan'? Een evenwichtsoefening voor preventiewerkers | Het motivationeel model | Basisvorming drugpreventie: van theorie naar praktijk | Drugbeleid op school (DOS) praktisch bekeken | Gingerpresentatie voor preventiewerkers in de provincie Antwerpen | Een alcohol- en drugbeleid op het werk (West Vlaanderen) | Thema Gecentreerde Interactie als kader voor het werken met groepen o.a. oudergroepen | **Gokken** | Train-de-trainer voor personeel van speelautomatenhallen

Gokken

In 2003 namen de preventiewerkers van de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) deel aan een tweedaagse vorming over gokken. De eerste dag draaide rond

VAD - vorming

achtergrondinformatie: soorten kansspelen, kenmerken, wetgeving, gokproblemen, risicofactoren, cijfergegevens, hulpaanbod, bestaand preventiemateriaal... Voor dit gedeelte deden we een beroep op Vlaamse know-how en deskundigheid: Ilona Detiège en Ronny Willemen (CAD-Limburg) maakten ons wegwijs in deze thematiek. De tweede vormingsdag werd begeleid door onze Nederlandse collega's Paul Wilms en Hans Aalders (De Grift, Arnhem): zij hebben heel wat ervaring met het trainen van het personeel van 'amusementscentra', de Nederlandse benaming voor onze speelautomatenhallen. Daar geldt immers de wettelijke verplichting dat medewerkers van deze centra de deskundigheid bezitten ten aanzien van het herkennen en hanteren van gokverslaving. In België heeft het personeel van de speelautomatenhallen en casino's ook de verplichting een opleiding te volgen, zij het veel beperkter (één dag, waarvan slechts een onderdeel besteed wordt aan het signaleren van en reageren op problematisch gokgedrag). De inhoud en aanpak van de Nederlandse training gaven de nodige inspiratie om deze opleiding zo efficiënt mogelijk in te vullen, maar toonden tegelijkertijd aan dat het onmogelijk is personeel van speelautomaten en casino's in korte tijd deskundig te maken in hun preventieve rol.

• Hulpverlening

Tweejarige opleiding

Hulpverleningslandschap: situering van preventie, hulpverlening, justitie en beleid | Productinfo | Motiverende gespreksvoering | Omgaan met verslavingsgedrag | Justitie | Contextgericht werken met verslavingsproblematiek | Terugvalpreventie | Medische en farmacologische aspecten van verslaving | Groepsgericht werken | Zorgcircuit en casemanagement | Deontologie en beroepsgeheim | Werken met andere culturen | Hulpverlening bij alcoholproblemen | Intake en diagnostiek | Genderspecifieke aspecten van verslaving | Dubbele diagnoseproblematiek in de verslavingszorg | Werken met minderjarigen | Sociale en maatschappelijke vaardigheden | Psycho-educatie en gezondheidsvoorlichting | Samenwerking drughulpverlening en justitie | Crisisinterventies en spoedopvang bij druggebruikers | Supervisie | Verwerkingsopdracht

Open aanbod

Werken met minderjarigen | Europ-ASI | Houden van cliënten | Contextgericht werken met verslavingsproblematiek | Gedwongen hulpverlening | Terugvalpreventie | Alcohol en drugs in het ziekenhuis | Laagdrempelige hulpverlening | Avondseminarie: Behandlungsstrategieën bij problematisch gokken | Namiddagseminarie: Het Syndroom van Korsakoff | Dubbele diagnoseproblematiek in de verslavingszorg | **Werken naar maatschappelijke integratie van cliënten in de verslavingszorg** | Motiverende gespreksvoering | Dagseminarie: Kinderen van ouders met een alcoholprobleem | Hulpverlening bij problematisch alcoholgebruik | Namiddagseminarie: Psycho-motore therapie bij cliënten met middelenmisbruik | **Masterclass: Aanvullende concepten rond motivatie** | Basisvorming voor hulpverleners in de alcohol- en drughulpverlening | Crisisinterventies en spoedopvang bij druggebruikers | Thematisch werkbezoek Crisisinterventiecentrum De Spiegel

Werken naar maatschappelijke integratie van cliënten in de verslavingszorg

In 2003 namen 18 mensen deel aan de nieuwe driedaagse vorming 'Werken naar maatschappelijke integratie van cliënten in de verslavingszorg'. Het doel van deze vorming was vooral het maken van een totaalbeeld. Aan de hand van een casus - die als een rode draad doorheen de vorming liep - kregen de deelnemers de kans om de theorie te toetsen aan de praktijk, met aandacht voor het integrale, methodologische en procesmatige karakter van het zorgaanbod. We maakten gebruik van de Europ-ASI (zie rubriek hulpverlening in dit jaarverslag), waardoor ook de mening van de cliënt zelf ruim aan bod kwam.

Masterclass: Aanvullende concepten rond motivatie

Motivatie is voor preventiewerkers en hulpverleners een cruciaal begrip, al is het lang niet altijd even duidelijk wat daarmee bedoeld wordt. Veerle Soyer (Universiteit Gent) vulde dit begrip in vanuit het gedachtegoed van George De Leon. Maarten Vansteenkiste (Katholieke Universiteit Leuven) liet zich vooral inspireren door de zelfdeterminatie-theorie van Deci, Ryan, Sheldon en anderen. Allebei pleitten ze voor differentiatie en nuancering van het begrip. Termen als amotivatie, interne en externe motivatie, intrinsieke en extrinsieke motivatie werden uitgeklaard. Beiden hanteerden een positief mensbeeld, gericht op groei en ontwikkeling. Ook beschouwden ze motivatieversterking als een interactief proces tussen cliënt en hulpverlener. Deze laatste kan door een beter zicht op motivatieprocessen helpen bij een gerichtere positieve beïnvloeding van veranderingsprocessen. Luc Taccoen (Broeders Alexianen Tienen) maakte duidelijk hoe storingen vanuit de persoon van de hulpverlener dit proces kunnen beïnvloeden.

• DrugLijn

Fysiologische processen | Overdosissen en urgenties | Drugtesting | Werkbezoek MSOC Free Clinic | Gesprekstechnieken | Interview

• Maatschappelijke sectoren

Basisvorming Arbeid en Middelengebruik. De rol van de bedrijfshulpverlener in een alcohol- en drugbeleid | Basismodule: Omgaan met klanten met een verslavingsproblematiek: verband met de arbeidsmarkt en de tewerkstelling | Vervolgmodule: Verslaving herkennen en bespreekbaar stellen. Verslavingsgedrag en de gevolgen voor de aanpak | Motiverende gespreksvoering voor alle medewerkers van de sociale en medische diensten in heel Vlaanderen | Eerste hulp bij drugincidenten | Infosessies voor sportclubs 'Zolang je maar clean bent' | Omgaan met ongewenst gedrag en drugs voor de regionaal verantwoordelijken Jeugd en Gezondheid | **Aan de slag met de leerlingenbevraging** | Infosessie voor bedrijfsartsen in opleiding | Introductie motivationeel model voor buurt- en opbouwwerkers op vraag van VIBOSO

Aan de slag met de leerlingenbevraging

Reeds enkele jaren biedt VAD alle Vlaamse secundaire scholen de mogelijkheid een leerlingenbevraging te organiseren. De leerlingenbevraging is een instrument dat de school toelaat haar drugbeleid te evalueren met behulp van de inbreng van de leerlingen. In 2003 maakten 52 scholen gebruik van dit aanbod. Als ruggensteun organiseerde VAD, in samenwerking met regionale preventiewerkers verbonden aan de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), voor de deelnemende scholen de vorming 'Aan de slag met de leerlingenbevraging'.

• Alcohol- en drugsector

Drugpreventie en -hulpverlening: een kijk op recent onderzoek en nieuwe projecten: groepsdynamiek en interactiemechanismen bij amfetaminegebruikers | Interculturalisering van de drugsector. Een pilootproject in de regio Gent | Voorstelling dossier 'piltesten' | Voorstelling dossier 'smartdrugs. Verstandig gebruik?' | Drugpreventie- en hulpverlening: een kijk op recente VAD-cijfers en concepten | Onderzoek en preventie in het uitgaansleven | Consumptiepatronen van alcohol: een uitdieping van drinkprofielen | Psycho-educatie voor cliënten met problematisch middelengebruik

VAD-informatieverstrekking

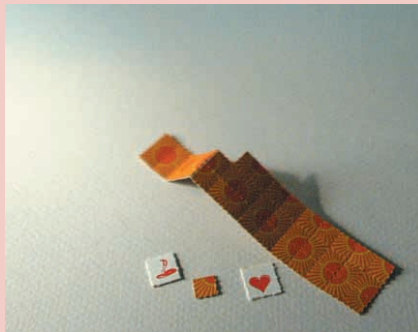
'Informatie' is een belangrijke output van VAD-de DrugLijn. Dit concretiseert zich in publicaties, campagnes, websites, de VAD-berichten en de bibliotheek.

Publicaties

Nieuw in 2003:

Folders, postkaarten, stickers, affiches, mappen, gadgets... • Drugs en de wet: De grote vraagtekens • VAD-voorstellingsfolder • www.vad.be-bekendmakingskaart • www.druglijn.be-bekendmakingsflyer • poeflijst www.drugsinbeweging.be • ff updaten over drank, drugs en pillen • Gratis Drank kaartspel • Gratis Drank bekendmakingsaffiche • Gratis Drank affiche betoegeling van de dronkenschap • Gratis Drank prijslijst • Gratis Drank postkaart • Gratis Drank sticker • Gratis Drank t-shirt • EWS-ringmap & -sticker • EWS-poster Viagra • Partywise bekendmakingsaffiche • Partywise set affiches • Partywise bekendmakingsflyer • Partywise badges • Partywise polsbandjes • Partywise kerstkaart • Alle vragen die draaien rond urinetesting • **Brochures, boeken, verslagen, cd-roms, video's, dossiers...** • Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak. Werk. (herziene versie) • VAD-doorverwijsgids (herziene versie) • Erover praten is de eerste stap (herziene versie) • Dossier smartdrugs • VAD-jaarverslag 2002 • DrugLijn-jaarverslag 2002 • Preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Monitoring van activiteiten. Rapport 2002. (Ginger) • Over jongeren en middelengebruik: de cijfers ontcijferd • Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Op elk vlak de juiste aanpak. Politie • Drugs etc.: de vragen, de antwoorden (12 fact sheets, 12 folders, 1 didactische fiche, 1 inleidende tekst over de plaats van productinfo binnen preventie, 1 brochure achtergrondinfo drugs en 1 cd-rom) • Dossier harm reduction: basisinfo • Dossier pill testing • Dossier gecontroleerde heroïneverstrekking • Dossier betaling van gebruikers van illegale drugs voor medewerking aan wetenschappelijk onderzoek • Draaiboek psycho-educatie • Syntheserapport leerlingenbevraging • Dossiers psychofarmaca • Dossier alcohol • Handbagage: een trainingspakket voor het omgaan met alcohol en en andere drugs op het werk • Cahier evaluatie • Psychoactieve medicatie. Cijfers in perspectief (trendboek) • Alcoholgebruik en -misbruik naar leeftijd in België

Drugs etc. is een totaalpakket met productinfo over alcohol, cannabis, cocaïne, GHB & ketamine, gokken, heroïne, LSD, medicatie, smartdrugs, speed, vluchtige snuifmiddelen en XTC. Het bevat een cd-rom, fact sheets, folders, didactische fiches en een brochure. Een inleidende tekst schetst de plaats van productinfo binnen preventie. Drugs etc. hoopt te beantwoorden aan de steeds weerkerende vraag van het werkveld naar degelijk materiaal om productinfosessies te geven.

De cd-rom bevat foto's, teksten en een powerpointsjabloon om zélf, op maat van het publiek, een powerpointpresentatie samen te stellen. De fact sheets bieden vrij exhaustieve productinfo. De folders beperken zich tot basisproductinfo. De didactische fiches zijn een leidraad bij de uitwerking van een presentatie. De brochure biedt achtergrondinfo en gaat daarbij dieper in op cijfergegevens, preventie, hulpverlening, vroeginterventie, harm reduction, wetgeving...

Het totaalpakket is ontwikkeld voor sleutelfiguren in de alcohol- en drugsector. De folders zijn bedoeld voor het ruime publiek. De brochure en de folders zijn ook los (zonder cd-rom, fact sheets en didactische fiches) verkrijgbaar.

Campagnes

Jaarlijks organiseert VAD-de DrugLijn een of meerdere sensibiliseringscampagnes. Basisidee is telkens dat sleutelfiguren (de leerkracht, de bedrijfsarts enzovoort) zélf met het campagneconcept en -materiaal aan de slag gaan. Zij staan uiteindelijk het dichtst bij de eigenlijke doelgroep (de leerling, de werknemer enzovoort). Naast duidelijke regels en afspraken, vorming en richtlijnen 'wat te doen bij problemen', zijn sensibiliseren en informeren een belangrijke pijler van een alcohol- en drugbeleid in de school, in het bedrijf enzovoort. We doen ook een beroep op lokale en regionale preventiewerkers en provinciale coördinatoren om de campagnes mee bekend te maken.

ALCOHOL. BEKIJK HET EENS NUCHTER

'Alcohol. Bekijk het eens nuchter' is een meerjarige sensibiliseringscampagne. Het eerste luik startte in 2001 onder het motto 'A Cool World', met de 12- tot 16-jarigen als doelgroep. Het tweede luik 'Gratis Drank' startte in november 2002 en heeft de 17- tot 25-jarigen als doelgroep. Het derde luik 'Boodschap in een fles' werd voorbereid in 2003, en richt zich tot de 26- tot 45-jarigen. De lancering zal plaatsvinden in 2004.

• Luik één: A Cool World

Naar aanleiding van de lancering van het tweede luik van de campagne, 'Gratis Drank', werd ook 'A Cool World' nog eens in de spots geplaatst. We maakten de wedstrijd op www.acoolworld.be up to date, inclusief de prijs bij juiste inzending: hippe sleutelhangers met slogan en url vervangen de t-shirts.

• Luik twee: Gratis Drank

In april 2003 stuurden we de campagne 'Gratis Drank' de wereld in, na een voorproef eind 2002, toen het gelijknamige cartoonboekje samen met de Humo in de rekken lag: negen Cowboy-Henk-strips die het eigen drinkgedrag in vraag stellen. De Cowboy is meteen ook het boegbeeld van de hele campagne. Hij schiet in actie op www.gratisdrank.be en is te zien op alle campagnemateriaal:

- bekendmakingsaffiche
- affiche met de wettekst 'betoegeling van de dronkenschap'
- zelf-in-te-vullen-prijslijstaffiche (om een barbeleid vorm te geven, bijvoorbeeld door niet-alcoholische dranken te promoten)
- kaartspel (met Dave Overgeef als joker)
- t-shirt
- postkaart
- sticker
- cartoonboekje

'Gratis Drank' geeft vooral veel informatie over alcohol, kernachtig geformuleerd en zonder opgeheven vingertje. Er komen zeven topics aan bod: alcohol en werk, alcohol en gezondheid, alcohol en seks, alcohol en verkeer, alcohol en agressie, alcohol en sport, alcohol en studie. De gegevens zijn feitelijk en vrij van waardeoordelen.

De campagne geeft antwoorden op vragen als: welke invloed heeft alcohol op een aantal levensdomeinen, wat kan men eraan doen, waar kan men eventueel hulp vinden?

• Luik drie: Boodschap in een fles

Het derde luik van de campagne is bedoeld voor de 26- tot 45-jarigen: de inhoudelijke en vormelijke voorbereiding gebeurde in 2003.

PARTYWISE

'Partywise' -een campagne over uitgaan en drugs, en opvolger van 'Bedrogen? Weet ik veel!' (2001)- maakt duidelijk dat fun en verstandig uitgaan perfect kunnen samengaan. 'Partywise' is er niet alleen voor het brede uitgaanspubliek, maar ook voor clubuitbaters, promotors en/of inrichters van evenementen of fuiven, jeugdhuisverantwoordelijken enzovoort. Hierover leest u meer in de rubriek 'preventie/uitgaan' van dit jaarverslag.

Van de discotheek en het dance event tot de festivals en de fuif in het plaatselijke jeugdhuis: elk weekend wordt bewezen dat het uitgaansleven in Vlaanderen bruist. De grote meerderheid van de jongeren die op stap gaan, houdt zijn gezond verstand erbij en komt niet in de problemen. 'Partywise' gaat uit van deze realiteit. De campagne wil iedereen aanmoedigen om er zijn hoofd bij te houden, 'wijs' uit te gaan en waar nodig de juiste keuzes te maken om problemen te voorkomen.

Het is evenzeer een realiteit dat het soms wél fout gaat tijdens het uitgaan. De praktijk toont aan dat in die gevallen vooral het combineren van drugs - inclusief alcohol

VAD-informatieverstrekking

en pillen - de boosdoener is. Tegelijk wordt vaak onderschat in welke mate andere factoren dan de drank of drugs bepalen of iemand in de problemen komt. Het gaat dan om persoonsgebonden factoren (bijvoorbeeld leeftijd, gezondheid, conditie), maar zeer zeker ook om omgevingsfactoren (bijvoorbeeld tijdstip, plaats, temperatuur, infrastructuur). Al deze factoren kunnen voor gezondheidsproblemen zorgen, ook voor wie zelf geen drank of drugs gebruikt. 'Partywise' kiest daarom voor een brede kijk op gezond en veilig uitgaan in plaats van te sterk in te zoomen op drank en drugs zelf.

Centraal in de campagne staat de website www.partywise.be die een hoog doe-het-zelf gehalte uitstraalt. Spil van de site vormt het luik 'Know how - to partywise'. Hier kan men zelf pictogrammen combineren en zo tal van nuttige info,

concreet advies en soms verrassend luchtige tips verzamelen die van de avond een succes helpen maken. Elders op de website vindt u tips van vips: bekende namen uit het uitgaansleven - waaronder Jim TV-gezicht Nina de Man, Studio Brussel-presentatrice Roos Van Acker, Dj 4T4 (van 't Hof van Commerce en Ultrasonic) en City Parade-organisator Claude Van Cools - geven er clevere tips om een party of avondje uit optimaal te laten verlopen.

Met de medewerking van uitbaters en organisatoren werd het campagnedrukwerk (affiches en folders) verspreid. Zij kregen ook een campagneclip voor projectie op scherm aangeboden. Dankzij de steun van belangrijke jongerenmedia was deze campagneclip ook op radio en televisie te horen en te bekijken. Tegelijk werd geadverteerd in een aantal nightlife-, jongeren- en muziekbladen. Al deze initiatieven hadden één doel: zoveel mogelijk mensen warm maken om een bezoekje te brengen aan www.partywise.be.

Websites

In 2003 ging er een nieuwe versie van www.vad.be on line. Doelgroep zijn surfers die vanuit hun job met de alcohol- en drugsector te maken hebben. Heel wat informatie, die vroeger enkel in gedrukte vorm beschikbaar was, kan men nu op het web lezen of van het web downloaden. Bijvoorbeeld: de Doorverwijsgids (een overzicht van alle VAD-leden), Werkwijze® (VAD's vormingsaanbod), de bibliotheek en het documentatiecentrum... Ondertussen verzamelden we feedback op de facelift... op basis waarvan we in 2004-2005 de site meer doelgroepgericht zullen maken. Ook aan een vermindering van het aantal kliks wordt gewerkt.

Aan de nieuwe site werd een bekendmakingsactie gekoppeld via de mailing van een promotiepostkaart, en via de consequente vermelding van urls op verschillende publicaties zoals de voorstellingsfolder en het jaarverslag.

Vanop elke pagina van de VAD-site kan men overschakelen naar www.druglijn.be, die eveneens een volledig nieuwe look & feel kreeg in 2003. Meer daarover leest u in de rubriek DrugLijn van dit jaarverslag.

Niet duidelijk genoeg? Surf dan eens naar www.vad.be

VAD-berichten

VAD-berichten ging in 2003 verder op hetzelfde elan van 2002. We trachten de lezers vijf maal per jaar een interessante bundeling te presenteren van activiteiten en realisaties van VAD en van het werkveld. We streven naar een evenwicht tussen preventie, hulpverlening en onderzoek enerzijds en alcohol, illegale drugs, medicatie en gokken anderzijds. De inbreng van het werkveld in de vorm van vrije tribunes, getuigenissen, het in de kijker zetten van allerlei projecten en organisaties toont aan dat er heel wat creatieve dingen gebeuren in de alcohol- en drugsector. Bart Van Bael alias Pokke nam de fakkel over van Kim Duchateau om de VAD-berichten op te fleuren met cartoons.

Bibliotheek

VAD beschikt over een uitgebreide en gespecialiseerde bibliotheek waar iedereen nationale en internationale tijdschriften en boeken kan consulteren. Boeken kunnen eveneens worden ontleend.

De openingstijden van de bibliotheek zijn maandag, dinsdag, woensdag en donderdag van 13.30 uur tot 16.30 uur.

Eind 2003 bevatte de databank van de VAD-bibliotheek meer dan 10.000 documentbeschrijvingen. Volgende tabel geeft een idee van wat er behalve studieboeken zoal te vinden is in de bibliotheek.

	2002	2003
aantal documentbeschrijvingen	8.466	10.020
onderzoeksrapporten	1.368	1.732
verslagen van congressen en studiedagen	442	525
didactische materialen	558	630
folders	891	1.121
jeugdboeken	51	69
video's	132	144
theses	266	289
tijdschriften (lopende abonnementen)	87	93

Dankzij internetboekhandels is het vrij eenvoudig om belangrijke wetenschappelijke werken wereldwijd op te sporen en aan te schaffen. In het kader van een project 'retrospectieve collectievorming' kocht VAD ruim 300 oudere boeken. Wie een beeld wil krijgen van het aanbod van de bibliotheek kan via de VAD-website de FLORIS-boekencatalogus raadplegen.

Medio 2003 werd FLORIS (*Flemish On-line Resources Inventory on Substance Abuse*) uitgebreid met een digitale bibliotheek. Deze databank is op dezelfde manier opgebouwd als de boekencatalogus. Op de documentfiche wordt men echter niet verwezen naar een boekenplank, maar naar een internetpagina waar men het document kan downloaden. FLORIS werd in 2003 door 1.850 bezoekers geraadpleegd.

Ondanks het toenemend gebruik van internetbronnen blijft het aantal uitleningen van boeken stabiel (640 uitleningen in 2002, 649 uitleningen in 2003).

VAD-beleidsvoorbereiding

Adviesgroep drugbeleid

VAD richtte in 2001 de Adviesgroep drugbeleid op, gemandateerd vanuit de raad van beheer om met het werkveld concrete standpunten inzake de federale drugnota en het drugbeleid voor te bereiden en kenbaar te maken.

De Adviesgroep drugbeleid realiseerde in 2003 het memorandum in verband met alcohol- en andere drugproblemen ten behoeve van de federale overheid. Volgende thema's werden besproken en voorbereid: vergaderingen van de Cel Gezondheidsbeleid Drugs, organisatie van gegevensaanlevering aan EMCDDA, actualiseren standpunt registratie, wetswijziging cannabis, EWS-rapport van professor Joris Casselman en professor Pierre Hupet, memorandum Waalse en Brusselse sector, Subutex, gezondheidsdialogen van minister Rudy Demotte. Daarnaast worden actuele thema's opgevolgd zoals: KB methadon, gokken, Stichting Rodin...

Cel Gezondheidsbeleid Drugs

De Cel Gezondheidsbeleid Drugs startte informeel in 2001, als uitvoering van punt 4.1.1 'cel drugbeleid/interministeriële conferentie drugbeleid' van de federale drugnota. Ze bestaat uit vertegenwoordigers van de ministers van Volksgezondheid van de verschillende regeringen in België. Toenmalig Vlaams minister van Gezondheid en Welzijn Mieke Vogels wijzigde de vertegenwoordiging vanuit het werkveld naar een vertegenwoordiging vanuit het werkveld (VAD) in combinatie met vertegenwoordigers van de Administratieve Cel Drugs (Vlaamse administratie gezondheid).

De hoofddoelstelling van de Cel Gezondheidsbeleid Drugs is de realisatie van een afgestemd beleid op het vlak van gezondheid. In uitvoering van de federale drugnota besprak de Cel Gezondheidsbeleid Drugs in 2003 onder andere: de oprichting van een platform gokken door toenmalig minister Rik Daems, voorstellen voor onderzoek voor het federale wetenschapsbeleid, registratie in België (Treatment Demand Indicator - TDI), terugbetalingsmogelijkheden van middelen die bijdragen tot stabilisatie van gebruikers van opiaten, registratie van de substitutiebehandelingen, project 'drugtesting on site' van de Franse gemeenschap, Subutex, Waals ontwerpdecreet met betrekking tot zorgcoördinatie, de pilootprojecten zorgcoördinatie, dubbele diagnose, crisisopvang en casemanager...

Op 11 mei 2003 keurde de federale overheid de wet met betrekking tot het samenwerkingsakkoord van de Algemene Cel Drugs goed. Het is wachten op de gemeenschappen en gewesten om het akkoord te bekrachtigen en de Algemene Cel Drugs op te kunnen starten.

Kansspelcommissie

De kansspelcommissie is een advies-, beslissings- en controleorgaan inzake kansspelen (federale overheidsdienst justitie). In 2003 werd in een ad hoc overleg van de kansspelcommissie de verplichte vorming voor het personeel van de speelautomatenhallen van klasse I en II voorbereid. Ook aan de jaarlijkse werkgroep gokpreventie en hulpverlening participeerde VAD. Deze werkgroep wisselt informatie uit over preventie van en begeleiding bij gokproblemen.

Vlaamse Onderwijsraad VLOR

VAD is lid van de Commissie Gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en participeert aan de plenaire vergaderingen van de Werkgroep Kwaliteitslabel.

Communicatie over de wetswijziging

Na jarenlange discussies en speculatie werd de wet op de verdovende middelen van 24 februari 1921 gewijzigd door de wet van 2 juni 2003. Samen met de wet werden een Koninklijk besluit en Ministeriële Richtlijn uitgevaardigd. Cannabis krijgt hierdoor een apart statuut. Het vervolgingsbeleid ten aanzien van cannabis en andere illegale drugs werd aangepast. VAD zorgde voor een eenvoudige en eenduidige communicatie over deze wetswijziging: via www.vad.be, www.druglijn.be, www.partywise.be, www.drugsinbeweging.be, via aanpassingen van verschillende publicaties, nieuwsbrieven en via de VAD-berichten. Alle relevante folders, brochures en materialen werden van een invoegblad met informatie over de wetswijziging voorzien.

VAD - 2003

